

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 217/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 5T/26/2023-947 z 13. októbra 2023 a proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/201/2023-1011 z 31. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a podľa čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením okresného súdu č. k. 5T/26/2023-947 z 13. októbra 2023 a uznesením krajského súdu č. k. 3Tos/201/2023-1011 z 31. októbra 2023. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu a krajského súdu zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a prikázať krajskému súdu sťažovateľa ihneď prepustiť z väzby na slobodu. Sťažovateľ taktiež žiada, aby mu bolo priznané primerané finančné zadostučinenie 5 780 eur od okresného súdu a 5 780 eur od krajského súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 9. februára 2023 väzobne [z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] trestne stíhaný a následne od 17. júla 2023 obžalovaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. c) a ods. 6 písm. b) Trestného zákona.

3. Obhajca sťažovateľa 12. októbra 2023 po vyhlásení uznesenia okresného súdu o odročení hlavného pojednávania v trestnej veci sťažovateľa podal do zápisnice o hlavnom pojednávaní za sťažovateľa žiadosť o jeho prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd napadnutým uznesením z 13. októbra 2023 rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku záruku dôveryhodnej osoby (manželky, otčima a brata sťažovateľa) neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Trestného poriadku sľub sťažovateľa neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ponuku zloženia peňažnej záruky, ktorú dal otčim sťažovateľa, neprijal. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením z 31. októbra 2023 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že konajúce súdy nedostatočne odôvodnili existenciu dôvodného podozrenia, že sťažovateľ spáchal skutok, pre ktorý na neho bola podaná obžaloba. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje, že na hlavnom pojednávaní viacerí svedkovia odopreli vypovedať, pričom podľa jeho názoru neboli splnené podmienky na čítanie ich výpovedí z prípravného konania, čo podľa názoru sťažovateľa zásadne mení skutkovú situáciu. Sťažovateľ taktiež poukázal aj na to, že konajúce súdy odvodzovali dôvodnosť jeho trestného stíhania aj z nepriamych dôkazov, ktoré ale získali ešte pred jeho vzatím do väzby, pričom podľa názoru sťažovateľa tieto nepriame dôkazy sa už po ôsmich mesiacoch jeho väzobného stíhania javia ako nedostatočné, resp. nezodpovedajú nevyhnutnosti zosilnených dôvodov na trvanie väzby.

5. Sťažovateľ taktiež namieta, že dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je v jeho prípade daný. Sťažovateľ v tejto súvislosti v podstatnom uvádza, že dôvody tzv. preventívnej väzby nemôžu byť všeobecné a abstraktné a jej dôvodom nemôže byť ani druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu. Podľa sťažovateľa sú ale napadnuté súdne rozhodnutia založené práve na takýchto dôvodoch, a preto ich považuje za neodôvodnené, a teda aj nepreskúmateľné. Sťažovateľ zároveň poukazuje, že nie je recidivista a nikdy sa u neho nenašla ani omamná a psychotropná látka, preto nemôže byť u neho daná obava z pokračovania v trestnej činnosti a navyše po ôsmich mesiacoch vo výkone väzby.

6. Podľa názoru sťažovateľa nie je dostatočne odôvodnený ani záver konajúcich súdov o nemožnosti nahradenia jeho väzby. V tejto súvislosti sťažovateľ spochybňuje závery konajúcich súdov, ktoré v jeho prípade neuznali za výnimočné okolnosti, že jeho rodina je odkázaná na jeho príjem. Konajúce súdy podľa sťažovateľa náležite neodôvodnili, prečo ním namietané rodinné a finančné dôvody nepovažovali za výnimočné okolnosti.

7. Sťažovateľ napokon namieta, že krajský súd sa nezoberal jeho novou argumentáciou týkajúcou sa sťažovateľom opakovane namietaného porušenia práva na obhajobu – k porušeniu práva na obhajobu malo podľa názoru sťažovateľa dôjsť tým, že sťažovateľ ešte pred vzatím do väzby bol sudcom pre prípravné konanie vypočutý bez obhajcu a nebolo vyhovené žiadosti obhajcu o preloženie väzobného výsluchu. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti konkrétne namieta, že vo vzťahu k sťažovateľom opakovane namietanému porušeniu práva na obhajobu krajský súd v napadnutom uznesení len poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie, pričom nereagoval na jeho novú argumentáciu, že sťažovateľom namietané porušenie práva na obhajobu je potrebné posúdiť

aj z pohľadu charty, ako aj z pohľadu ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (ďalej len „smernica“).

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

II.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

10. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému uzneseniu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

11. Vo vzťahu k označenému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu okresného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – sťažnosťou. O sťažnostiach bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

12. Existencia opravného konania pred krajským súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom prvostupňovom väzobnom rozhodnutí, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorý aj využil (porov. m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky.

Tomuto postupu totiž bráni zistený neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým uznesením okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom, alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

15. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

16. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava

obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia zákona musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013).

17. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 je *habeas corpus* celého ustanovenia dohovoru. Poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibarie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27).

18. Obsah sťažovateľom označeného čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 medzinárodného paktu obsahuje obdobný rozsah práv ako práve tento čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru, a preto ich ústavný súd posudzoval spoločne (m. m. IV. ÚS 619/2023).

19. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011).

20. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011). Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

21. Pri posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu teda úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie,

resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

22. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v podstatnom konštatoval, že po preskúmaní obsahu spisového materiálu zistil, že po podaní žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu postupoval okresný súd podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a o pretrvávajúcej väzby sťažovateľa a nemožnosti jej nahradenia rozhodol zákonným spôsobom, a preto sa krajský súd s prvostupňovým väzobným rozhodnutím okresného súdu stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal.

23. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke týkajúcej sa existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý bola na neho podaná obžaloba, krajský súd v podstatnom poukázal, že okresný súd existenciu dôvodného podozrenia odôvodnil, okrem iného aj výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako aj [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, ktoré boli zákonným spôsobom na návrh prokurátora prečítané na hlavnom pojednávaní. Je síce pravdou, že na hlavnom pojednávaní menovaní svedkovia odopreli vypovedať, avšak to nebráni tomu, aby tieto výpovede z prípravného konania neboli použité vo väzobnom rozhodovaní. Krajský súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľa, že ak svedok odoprel vypovedať na hlavnom pojednávaní, nie je jeho výpoveď z prípravného konania automaticky zákonná. Podľa názoru krajského súdu aj tieto dôkazy možno použiť, ak tieto v spojitosti s ďalšími dôkazmi dostatočne preukazujú dôvodné podozrenie zo spáchania trestnej činnosti v tomto štádiu väzobného konania. Krajský súd zároveň pripomenul, že pre väzobné stíhanie sťažovateľa sa nevyžaduje preukázanie jeho viny bez dôvodných pochybností, ako je to v prípade meritórneho rozhodnutia, ale postačuje dôvodnosť podozrenia, že sa sťažovateľ stíhanej trestnej činnosti mohol dopustiť – existencia dôvodného podozrenia predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné na odôvodnenie odsúdenia, lebo v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Takéto hodnotenie je vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré nasleduje až po vykonaní celého dokazovania. V tomto štádiu trestného konania je predpokladom trvania väzby dôvodné podozrenie zo spáchania trestnej činnosti, nie preukázaná trestná činnosť. Vzhľadom na uvedené sa krajský súd nestotožnil so sťažovateľovým názorom, že okresný súd nevyhodnocoval vykonané dôkazy – okresný súd ich totiž vyhodnocoval, avšak z pohľadu existencie dôvodného podozrenia, a nie z pohľadu preukázanej viny. V tejto súvislosti krajský súd poukázal, že aj všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha. Len výnimočne by súd rozhodujúci o väzbe mohol na tomto základe konštatovať nesplnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby, a to iba v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanému obvinenému (I. ÚS 193/2021), čo však podľa názoru krajského súdu nie je prípad sťažovateľa, keďže prvostupňový súd poukázal na viacero dôkazov svedčiacich o tom, že sťažovateľ sa spáchania predmetného skutku dopustil.

24. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa, krajský súd poukázal na prvostupňové uznesenie okresného súdu, v ktorom okresný súd v podstatnom konštatoval, že preventívny dôvod väzby u sťažovateľa je daný najmä s prihliadnutím na ochranu spoločnosti, keď po prepustení z väzby na slobodu

by mohol pokračovať v páchaní drogovej trestnej činnosti. Podľa okresného súdu dôkazná materiál i naďalej nasvedčuje podozreniu, že sťažovateľ si neoprávnene zadovážoval pervitín s cieľom jeho ďalšieho predaja, ktorý mal realizovať prostredníctvom tretích osôb minimálne prostredníctvom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a to najmenej po dobu dva a pol roka, pričom za predaj pervitínu mal sťažovateľ dostávať od týchto osôb značné finančné prostriedky. Podľa názoru okresného súdu sa možno tiež dôvodne domnievať, že motivátorom drogovej trestnej činnosti, z ktorej je sťažovateľ nateraz dôvodne podozrivý, bol výlučne prisun finančných prostriedkov popri legálnom príjme, ktorý podľa vlastných slov mal sťažovateľ v sume 2 000 eur mesačne v čistom z práce v SBS a zo živnosti. Nad rámec uvedeného krajský súd poukázal na to, že väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je odlišný od ostatných väzobných dôvodov, keďže zmyslom tohto väzobného dôvodu je aj ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestnej činnosti. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že u sťažovateľa je namieste väzobné stíhanie z dôvodu obavy z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade jeho prepustenia na slobodu, a to najmä s prihliadnutím na charakter, rozsah a motív páchania stíhaného trestného činu, pretože stíhanej trestnej činnosti sa mal sťažovateľ venovať aktívne systematicky a na viacerých osobách, čo odôvodňuje obavu, že by v nej mohol pokračovať. V danom prípade malo ísť o pomerne závažnú, organizovanú a rozsiahlu drogovú trestnú činnosť, svojím spôsobom prepracovanú, ktorá mala prinášať nemalé zisky. Aj keď sťažovateľ mal stály príjem, tak tu práve skutočnosť, že on ako riadne zarábajúca osoba nebol bytostne odkázaný na tento druh trestnej činnosti, ale napriek tomu sa jej mal systematicky a aktívne venovať, pričom si mal vytvoriť širokú sieť pravidelných odberateľov, odôvodňuje podľa názoru krajského súdu obavu, že by v nej mohol pokračovať. V tejto súvislosti krajský súd poukázal aj na názor ústavného súdu, podľa ktorého aj samotné okolnosti spáchaného trestného činu môžu odôvodniť obavu z pokračovania v trestnej činnosti, a tak viesť k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody (III. ÚS 227/2020). Z uvedeného podľa názoru krajského súdu vyplýva, že aj závažnosť trestnej činnosti, motív a cieľ trestného činu, ktorý sa kladie obžalovanému za vinu, okolnosti spáchania trestného činu, prípadne osoba obžalovaného, môžu v konkrétnych okolnostiach dotvárať objektívnu konšteláciu, ktorá bude spôsobilá vyvolať obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti, ako je to aj v prípade sťažovateľa.

25. Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby sťažovateľa, krajský súd v napadnutom uznesení v podstatnom uviedol, že okresný súd sa v prvostupňovom väzobnom uznesení zaoberal možným nahradením väzby inštitútmi uvedenými v § 80 a § 81 Trestného poriadku (teda zárukou dôveryhodných osôb, písomným sľubom obžalovaného, dohľadom probačného a mediačného úradníka a ponukou zloženia peňažnej záruky), pričom po preskúmaní obsahu spisového materiálu krajský súd dospel k rovnakému záveru ako okresný súd, t. j. že nie je možné dosiahnuť účel väzby sťažovateľa týmito alternatívnymi inštitútmi, keďže tieto alternatívy nie je možné považovať za dostatočné záruky na splnenie účelu väzby u sťažovateľa, a to vzhľadom na osobnostné charakteristiky sťažovateľa (predaj drog mal vykonávať viacerým osobám, a teda si mal vytvoriť širokú sieť pravidelných odberateľov), ako aj vzhľadom na charakter a závažnosť trestnej činnosti (obzvlášť závažný zločin drogového charakteru, pričom je dôvodné podozrenie, že práve drogovou trestnou činnosťou si mal sťažovateľ zabezpečovať finančné prostriedky na udržanie svojho štandardu). K naplneniu účelu väzby nemožno podľa názoru krajského súdu dôjsť ani za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení v zmysle § 82 ods. 1 Trestného poriadku

(ani kontrolou plnenia týchto povinností technickými prostriedkami), keďže postup podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku vyžaduje záver o tom, že účel väzby je možné dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka, pričom k takémuto záveru nedospel okresný súd ani krajský súd. V tejto súvislosti krajský súd poukázal, že ak si sťažovateľ zvykol na tento spôsob života a je u neho identifikovaný preventívny dôvod väzby, nemožno sa domnievať, že by využitie týchto inštitútov znamenalo zmenu v jeho hodnotovom nastavení a zaužívanom spôsobe života. Proti sťažovateľovi sa navyše vedie trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné nahradiť väzbu alternatívnymi inštitútmi podľa § 80 ods. 1 a 2 Trestného poriadku len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, pričom krajský súd nezistil prítomnosť výnimočných dôvodov na strane sťažovateľa. Ani z pohľadu sťažnostného súdu neboli splnené zákonné podmienky, aby väzba sťažovateľa bola nahradená týmito alternatívnymi opatreniami. Podľa názoru krajského súdu skutočnosť opisovaná sťažovateľom nemôžu same osebe založiť existenciu výnimočných okolností a byť dôvodom na nahradenie väzby sťažovateľa, pričom krajský súd za výnimočnú okolnosť nepovažoval ani rodinné pomery sťažovateľa, ktoré podľa krajského súdu nie sú z hľadiska ich obsahu nejakým spôsobom výnimočné. Krajský súd poukázal, že pri rozhodovaní o nahradení väzby musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, alebo nie, pričom v prípade sťažovateľa nepreváži.

26. Pretože krajský súd sa stotožnil s prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu, ústavný súd sa aj s týmto uznesením okresného súdu náležite oboznámil, pričom po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) dospel k záveru, že sťažovateľove námietky neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu).

II.3. K existencii dôvodného podozrenia:

27. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke týkajúcej sa (ne)existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý bola na neho podaná obžaloba, ústavný súd pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzujú „len“, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, ktorý vykazuje znaky trestného činu. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá danosť skutočnosti a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemusia byť na úrovni dôkazov potrebných na odôvodnenie odsúdenia alebo na podanie obžaloby (Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a č. 8723/05; Labita proti Taliansku zo 6. 4. 2000, č. 26772/95; Erdagöz proti Turecku z 22. 10. 1997).

28. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) riadne odôvodnil existenciu materiálnych dôvodov väzby, a to s prihliadnutím na okolnosť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy neposudzujú vinu obvineného (sťažovateľa), ale (okrem iného) zisťujú existenciu skutočností zakladajúcich dôvodné podozrenie, že obvinený (obžalovaný – sťažovateľ) spáchal trestný čin, pre ktorý je stíhaný, pričom hĺbkové hodnotenie dôkazov

je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020). V štádiu trestného konania po podaní obžaloby (ako je to aj v prípade sťažovateľa) je pritom miera tohto podozrenia z podstaty veci vyššia, než je to v štádiu prípravného konania, pričom z ústavnej sťažnosti nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by toto podozrenie v jeho prípade v relevantnej miere rozptyľovali. Ústavný súd posúdil predmetnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia ako odôvodnenie v medziach limitov ústavnej udržateľnosti pre toto štádium trestného konania, a preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.4. K dôvodu väzby:

29. K dôvodu väzby u sťažovateľa ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) konštatuje, že z jeho odôvodnenia (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) vo vzťahu k dôvodom väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci krajským súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru odôvodňujú dôvody väzby u sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľove námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver krajského súdu o pretrvávaní dôvodov väzby u sťažovateľa. Krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.5. K nenahradeniu väzby:

30. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku, že záver konajúcich súdov o nemožnosti nahradenia jeho väzby nie je dostatočne odôvodnený, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa možnosťou zákonných náhrad väzby sťažovateľa ústavne akceptovateľne zaoberal, pričom skutočnosti, ktoré krajský súd (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) prezentoval ako dôvody vylučujúce možnosť nahradenia väzby sťažovateľa miernejším opatrením, sa ústavnému súdu nejavia ako vágne a nepresvedčivé. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.6. K namietanému porušeniu charty:

31. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku, že krajský súd v napadnutom uznesení neprihliadal na sťažovateľom označené ustanovenia smernice a charty pri posúdení otázky, či pred vzatím sťažovateľa do väzby nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu (tým, že sťažovateľ ešte pred vzatím do väzby bol sudcom pre prípravné konanie vypočutý bez obhajcu a nebolo vyhovené žiadosti obhajcu o preloženie väzobného výsluchu), ústavný súd v prvom rade poukazuje, že krajský súd napadnutým uznesením nerozhodoval o vzatí sťažovateľa do väzby, ale napadnutým uznesením rozhodoval o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Sťažovateľova argumentácia porušením práva na obhajobu pred jeho vzatím do väzby sa pritom v plnom rozsahu týka prvotného rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby, pričom sťažovateľ mohol túto argumentáciu uplatniť ešte

v sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, a preto z uvedenej argumentácie sťažovateľa nemožno vyvodit' porušenie práv sťažovateľa rozhodnutím o jeho ponechaní vo väzbe. Okrem toho z § 72 ods. 3 Trestného poriadku nevyplýva, že by väzobný výsluch mohol byť vykonaný len za prítomnosti obhajcu. Z tohto ustanovenia vyplýva len povinnosť sudcu upovedomiť obhajcu obvineného o čase a mieste výsluchu. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd pre úplnosť poukazuje, že k obdobnému záveru dospel ústavný súd už aj pri rozhodovaní o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa z 31. augusta 2023, ktorú ústavný súd odmietol uznesením sp. zn. III. ÚS 590/2023 z 9. novembra 2023. Vychádzajúc z uvedeného, možno uzavrieť, že ani táto sťažovateľova námietka proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je relevantná.

32. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením označených ustanovení charty ústavný súd zároveň konštatuje, že aj keď charta nemá podobu medzinárodnej zmluvy, členské štáty Európskej únie jej v čl. 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) priznali rovnakú právnu silu, akú má Zmluva o EÚ a Zmluva o fungovaní Európskej únie (ďalej len „Zmluva o fungovaní EÚ“). Ratifikáciou a vyhlásením Lisabonskej zmluvy vznikla fikcia ratifikácie a vyhlásenia aj samotnej charty, v dôsledku čoho spĺňa charta požiadavky vyplývajúce z čl. 127 ods. 1 ústavy na to, aby ústavný súd mohol rozhodovať o porušení základných práv, ktoré z nej vyplývajú. O porušení práv vyplývajúcich z charty však môže ústavný súd rozhodovať len vtedy, ak je daná pôsobnosť, resp. aplikovateľnosť charty (III. ÚS 55/2023, II. ÚS 5/2024, II. ÚS 40/2024). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 51 ods. 1 charty, podľa ktorého ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie, ako aj na čl. 52 ods. 7 charty, podľa ktorého súdy Únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty. Z citovaných ustanovení charty vyplýva, že čl. 6 charty, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil svoju judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Podľa názoru ústavného súdu, prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie. V prípade sťažovateľa konajúce súdy rozhodovali o jeho veci (o ďalšom trvaní väzby, resp. o jej nahradení) výlučne na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva Únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu Únie (rozsudok z 13. 7. 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchyliť od práva Únie (rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva Únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. 3. 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025), (m. m. II. ÚS 298/2022, II. ÚS 5/2024, II. ÚS 40/2024).

33. Ústavný súd na základe už uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. Nadväzujúc na uvedené ústavný súd pre úplnosť uvádza, že ani sťažovateľ v rámci odôvodnenia svojej ústavnej sťažnosti nepreukázal aplikovateľnosť charty v jeho trestnej veci, resp. sa v ústavnej sťažnosti otázkou aplikovateľnosti práva Únie v jeho trestnej veci absolútne nezaoberal. Ústavnému prieskumu tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa tak bráni argumentačná nedostatočnosť ústavnej sťažnosti, v ktorej absentujú elementárne indície, svedčiace o opodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, teda v tejto časti nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, keďže neobsahuje relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na absenciu zdôvodnenia aplikovateľnosti charty v predmetnej veci mohol preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť aj podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

35. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu